

Jubileusze

Franciszek SZLOSEK, Ryszard GERLACH

Profesor Zygmunt Wiatrowski – wyjątkowa osobowość naukowca, mistrza i przyjaciela

Professor Zygmunt Wiatrowski – an outstanding personality of an academic, master and friend

Jeden z najwybitniejszych współczesnych polskich pedagogów, Profesor Zygmunt Jerzy Wiatrowski, ma za sobą 90 lat godnego życia, pełnego pasji, twórczych działań, życia niezwykle pracowitego, nacechowanego rzadko spotykaną dociekliwością, systematyką i logiką poczynań oraz dużą życzliwością do Innego.

Jubilat urodził się 14 kwietnia 1928 roku w Zagórowie, pow. koniński (aktualnie pow. Słupca). Jest więc synem ziemi wielkopolskiej. Tutaj w 1945 roku ukończył szkołę podstawową, a w 1948 roku został absolwentem Liceum Ogólnokształcącego w Słupcy. Studia I stopnia (matematyka – 1951r.) oraz studia II stopnia (pedagogika – 1961 r.) ukończył w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Gdańsku. W styczniu 1969 roku, w macierzystej uczelni obronił pracę doktorską pt. *Kształcenie nauczycieli szkół zawodowych w Polsce* napisaną pod kierunkiem prof. Ludwika Bandury. Recenzentami pracy byli Profesorowie Michał Godlewski i Tadeusz Nowacki.

Jeszcze w tym samym roku Jubilat rozpoczął ścisłą współpracę z prof. Tadeuszem Nowackim, podejmując się roli współkierującego działalnością Ogólnopolskiego Seminarium Pedagogiki Pracy, legendarnej już dziś szkoły naukowej powołanej do życia przez ówczesnego wicedyrektora Instytut Pedagogiki w Warszawie, którym był właśnie prof. Tadeusz Nowacki. O znaczeniu tej szkoły dla rozwoju pedagogiki pracy i roli, jaką w jej działalności odegrał Jubilat, przypomnimy w dalszej części tego opracowania.

Ważnym, jeśli nie decydującym momentem w rozwoju naukowym Profesora Zygmunta Wiatrowskiego był fakt podjęcia przez Niego pracy w Instytucie Kształcenia Zawodowego w Warszawie w 1972 roku, gdzie współtworzy i kieruje Zakładem Teorii Kształcenia Zawodowego i Metodologii Pedagogiki Pracy. Będąc pracowni-

kiem tego zakładu w styczniu 1973 roku zostaje mianowany na stanowisko docenta w tym instytucie, mając już za sobą dość poważny dorobek naukowy.

W lipcu 1974 roku podejmuje pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy, gdzie pracuje do 1999 roku, pełniąc między innymi funkcje prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, dziekana Wydziału Pedagogiki, prodziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii, dyrektora Instytutu Pedagogiki i kierownika Zakładu (a później Katedry) Pedagogiki Pracy i Andragogiki. Na „okres bydgoski” przypadają najważniejsze osiągnięcia naukowe Jubilata związane z badaniami nad nauczycielem szkoły zawodowej i utrwalaniem pedagogiki pracy jako subdyscypliny naukowej.

W wyniku przeprowadzonego pomyślnie w czerwcu 1975 roku kolokwium habilitacyjnego na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Gdańskiego Jubilat staje się samodzielnym pracownikiem naukowym.

Podstawą umożliwiającą dopuszczenie wówczas dr. Zygmunta Wiatrowskiego do kolokwium habilitacyjnego była praca (książka) pt. *Powodzenia i niepowodzenia szkolne pracujących* wydana przez PWN w Warszawie w 1975 roku. Do dzisiaj książka ta, w której Autor odwołuje się do klasyków zajmujących się niepowodzeniami szkolnymi (H. Spionek, J. Konopnicki, Cz. Kupisiewicz i inni), ale i zawiera wiele oryginalnych własnych refleksji i stwierdzeń, pozostaje podstawową pozycją z tego zakresu tematycznego.

Zagadnienia powodzeń i niepowodzeń Profesor podejmuje jeszcze w sposób typowy dla siebie we Wszechnicy Mazurskiej, odnosząc je tym razem do działalności zawodowej. Owocem tego jest publikacja zwarta pt. *Powodzenia i niepowodzenia zawodowe*. W.N. Olecko 2002.

Z analiz dorobku naukowego Profesora Zygmunta Wiatrowskiego wynika, że problematyka **powodzeń i niepowodzeń szkolnych oraz zawodowych** stanowiła ważny, chociaż nie podstawowy obszar Jego zainteresowań i badań naukowych.

Niewątpliwie do jednego z dwóch głównych nurtów dociekań badawczych Jubilata obok pedagogiki pracy należy zaliczyć **pedeutologię ze szczególnym uwzględnieniem problematyki nauczycieli szkół zawodowych**.

To właśnie dzięki Profesorowi Zygmuntowi Wiatrowskiemu zainteresowanie nauczycielem szkoły zawodowej w Polsce w latach 1965–1993 było widoczne zarówno w literaturze pedeutologicznej, badaniach oświatowych oraz w rozwiązaniach systemowych mających na celu przygotowanie tej grupy nauczycieli do pracy zawodowej, jak i podnoszenie ich kwalifikacji w procesie doskonalenia zawodowego.

Najpierw w 1965 roku Jubilat przygotował wspomnianą już dysertację *Kształcenie zawodowe nauczycieli w Polsce*, w której między innymi starał się ustalić rodowód nauczycieli szkół zawodowych i określić pozycję społeczną i zawodową dla tej grupy nauczycieli charakterystyczną dla tamtego okresu. Ostatecznie w 1971 roku ukazuje się ważna (i ciekawie napisana) pozycja autorstwa M. Godlewskiego, Z. Wiatrowskiego: *Kształcenie nauczycieli szkół zawodowych w Polsce*.

O ogromnym dorobku pedeutologicznym Jubilata świadczy fakt, iż zorganizował zespół kilkudziesięciu badaczy, który przez 15 lat, pod Jego kierunkiem, prowadził rozległe badania nad sylwetkami osobowymi i charakterystykami kwalifikacyjnymi

nauczycieli różnych grup przedmiotowych (np. mechanicznych, elektrycznych, ekonomicznych itd.)

Efektem tych badań były m.in. następujące pozycje zwarte:

- 1) Z. Wiatrowski: *Model nauczyciela szkoły zawodowej*. Bydgoszcz 1979,
- 2) Z. Wiatrowski: *Nauczyciel szkoły zawodowej*. Warszawa 1982,
- 3) Z. Wiatrowski: Raport z badań nt. *Przygotowanie, praca i doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych*. Warszawa 1985,
- 4) Z. Wiatrowski, E. Podolska – Filipowicz (red.): *Charakterystyki kwalifikacji nauczycieli szkół zawodowych*. Bydgoszcz 1989,
- 5) Z. Wiatrowski: *Nauczyciel szkoły zawodowej dawniej – dziś – jutro*. Bydgoszcz 1993.

W zasadzie po 1993 roku, to znaczy z chwilą zajęcia się przez Profesora Zygmunta Wiatrowskiego innymi obszarami dociekań naukowych, problematyka badań i głębszych refleksji naukowych nad nauczycielem polskiej szkoły zawodowej praktycznie wygasła i przestała istnieć w znaczących rozważaniach pedeutologicznych.

Bez wątpienia najważniejszym obszarem aktywności naukowej Jubilata są **podstawy teoretyczne i metodologiczne pedagogiki pracy**.

Właśnie w tym zakresie dokonania Profesora Zygmunta Wiatrowskiego są nie do przecenienia.

Dzięki Profesorowi terminologia pedagogiki pracy została dobrze opracowana i usystematyzowana (między innymi w *Małym słowniku pedagogiki pracy* i w samym *Słowniku pedagogiki pracy*), a znakomicie „oszlifowana” w kolejnych wydaniach *Podstaw pedagogiki pracy*. W czterech wydaniach tej ostatniej, fundamentalnej dla rozwoju pedagogiki pracy książce, Jubilat doprecyzował zarówno ogólny, jak i szczegółowy przedmiot badań tej subdyscypliny naukowej uwypuklił jej obszary problemowe oraz wskazał na odrębność niektórych założeń i działań metodologicznych pedagogiki pracy. Osiągnięć tych dokonał Jubilat na bazie tzw. „Bydgoskiej Szkoły Pedagogiki Pracy, którą sam stworzył, a która promieniowała na cały kraj.

Można zatem przyjąć, bez większego ryzyka stwierdzenie, że to właśnie nikt inny, tylko Profesor Zygmunt Wiatrowski w sposób holistyczny, przekonywujący i dobrze uargumentowany usystematyzował podstawy teoretyczne pedagogiki pracy, co nadało jej rangę subdyscypliny naukowej.

Oznacza to, że bez Profesora Zygmunta Wiatrowskiego i Jego dorobku naukowego, pedagogika pracy jako dziedzina wiedzy naukowej byłaby w znacznie trudniejszej sytuacji. Jesliby jeszcze miała jakieś naukowe znaczenie...

Przez to Jubilat stał się obok Tadeusza Nowackiego głównym współtwórcą pedagogiki pracy.

Ciekawym, nie tylko dopełniającym obszarem zainteresowań naukowych, ale także działań praktycznych Profesora są **społeczne i naukowe problemy filatelistyki**.

W tym zakresie Jubilat jawi się jako filatelista i działacz filatelistyczny wysokiej rangi zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż Profesor Zygmunt Wiatrowski był jednym z głównych inicjatorów powołania w obrębie Polskiego Związku Filateli-

stycznego, Polskiej Akademii Filatelistycznej i został jej pierwszym prezesem, którą to funkcję pełnił w latach 1993–2001.

Głównym zadaniem Polskiej Akademii Filatelistycznej było prowadzenie badań naukowych nad różnymi aspektami kolekcjonerstwa filatelistycznego, znakami pocztowymi i historią poczty. Oznacza to spojrzenie na filatelistykę jako obiekt i przedmiot dociekań i refleksji naukowych.

W wyniku takiego postrzegania pasji związanej ze znakami pocztowymi Jubilat opracował i opublikował w różnych czasopismach i zbiorach zwartych około 60 artykułów oraz następujące opracowania monograficzne:

- 1) Z. Wiatrowski: *Filatelistyka wśród młodzieży*. Warszawa 1988,
- 2) Z. Wiatrowski: *Myśli i działania filatelistyczne*. Bydgoszcz – Ciechocinek 2002,
- 3) Z. Wiatrowski, P. Drzewiecki (red.): *Podstawy wiedzy o poczcie i filatelistyce*. Bydgoszcz – Ciechocinek – Warszawa 2008.

A zatem Jubilat swoją kolekcjonerską pasję filatelistyczną nobilitował do rangi oryginalnego obszaru badań naukowych.

Do chwili obecnej Profesor jest znaczącą postacią w środowisku filatelistycznym. Wyznacznikami takiej pozycji są między innymi posiadanie przez Niego następujących honorowych godności i funkcji:

- Członek Honorowy Polskiego Związku Filatelistycznego (od 1986 roku),
- Prezes Honorowy Okręgu Bydgoskiego PZF (od 1993 roku),
- Prezes i Członek Honorowy Polskiej Akademii Filatelistycznej (od 2001 roku),
- Członek Honorowy Europejskiej Akademii Filatelistyki (od 1993 roku).

Z analizy dorobku naukowego Profesora Zygmunta Wiatrowskiego (w tym także pozycji biograficznych) wyraźnie wylania się jeszcze co najmniej jeden nurt zainteresowań naukowych Jubilata, który można określić jako **myślenie i działanie twórcze w obszarze ogólnopedagogicznym i naukoznawczym**. Świadczą o tym choćby takie opracowania, jak:

1. *Miejsce pedagogiki ogólnej w kompleksie nauk pedagogicznych*. W: *Pedagogika ogólna – tradycja – terażniejszość – nowe wyzwania*. Bydgoszcz 1995.
2. *Myśli i działania pedagogiczne*. Włocławek 2001.
3. *Praca w zbiorach wartości pracujących, bezrobotnych i młodzieży szkolnej*. Włocławek 2004.
4. *Nowy etap w pedeutologii polskiej*. W: *Ewaluacja kształcenia nauczycieli w kontekście przemian edukacyjnych*. Pod red. F. Szloska. Warszawa – Siedlce – Radom 2007.
5. *Absolwenci pedagogiki o swoich studiach i losach profesjonalnych*. Włocławek 2015 (współautor).

Bilans dokonań naukowych i innych pasji życiowych Jubilata został upubliczniony kilka już razy w następujących opracowaniach:

1. Z. Wiatrowski: *Myśli i działania pedagogiczne*. Włocławek 2001.
2. R. Gerlach, F. Szlosek: prof. zw. dr hab. Zygmunt Wiatrowski, doctor honoris causa Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy. Kijów 2007.

3. S. Kunikowski (red.): *Księga Pamiątkowa wydana z okazji 60-lecia pracy nauczycielskiej i 40-lecia pracy naukowo-dydaktycznej Profesora Zygmunta Wiatrowskiego*. Włocławek 2011.
4. Z.J. Zasada (red.): *Zygmunt Jerzy Wiatrowski – działalność zawodowa, naukowa i społeczna wydana z okazji nadania Profesorowi godności członka honorowego Włocławskiego Towarzystwa Naukowego*. Włocławek 2015.

O skali dorobku naukowego Profesora Zygmunta Wiatrowskiego świadczy ponad 500 Jego publikacji, w tym 19 pozycji książkowych, autorskich i współautorskich, około 30 pozycji zwartych, redakcyjnych i około pół tysiąca artykułów i rozdziałów w pracach zbiorowych o zasięgu ogólnopolskim oraz publikowanych za granicą, głównie w Niemczech, Czechach, Słowacji i na Ukrainie.

Do szczególnie ważnych pozycji autorskich Profesora należy zaliczyć między innymi wspomniane już wcześniej książki pt. *Kształcenie nauczycieli szkół zawodowych w Polsce* (1971), współautor M. Godlewski oraz *Nauczyciel szkoły zawodowej – dawniej – dziś – jutro* (1993), a także *Powodzenia i niepowodzenia szkolne pracujących* (1975).

Jednak bezdyskusyjnie najważniejszą publikacją Jubilata jest książka pt. *Podstawy pedagogiki pracy*, która doczekała się czterech wydań (pierwsze wyd. – 1994 r., drugie – 1997 r., trzecie – 2000 r., czwarte – 2005 r.) i spowodowała, że dziedzina wiedzy obejmująca **aspekty pedagogiczne relacji człowiek – praca** znalazła swoje godne miejsce zarówno w rodzinie nauk o pracy, jak i nauk pedagogicznych. W kolejnych wydaniach tej książki (pełniącej także rolę podręcznika akademickiego) Autor znakomicie wyartykułował dyscyplinarność pedagogiki pracy i określił jej tożsamość naukową. Dzisiaj, kiedy dominuje socjoekonomiczny model spojrzenia na rozwój i postawy człowieka, treści zawarte w *Podstawach pedagogiki pracy* nabrały szczególnego znaczenia.

Profesor Zygmunt Wiatrowski przez cały okres swojej aktywności zawodowej promował w sposób mistrzowski kadry naukowe. Był Mistrzem stanowiącym przykład pracowitości, systematyczności, precyzyjności w dociekaniach do prawdy naukowej, ale także był dla każdego ze swoich podopiecznych wzorem działań organizacyjnych, wspomagających jego rozwój. Jednocześnie był nauczycielem i promotorem niezwykle wymagającym. Stąd wiele osób zabiegało, nie zawsze ze skutkiem pozytywnym, o pomoc i współpracę naukową z takim Mistrzem, jakim był i pozostał do dzisiaj Profesor.

Niżej podpisani należą do grona tych osób, którzy mieli szczęście rozwijać się pod skrzydłami tak niezwykłego Uczonego, Pedagoga i Człowieka. Za to jesteśmy swojemu Mistrzowi niezwykle wdzięczni i mamy świadomość, że żadne słowa ani gesty nie są w stanie oddać skali naszego długu wobec Profesora.

Jubilat wypromował 19 następujących doktorów:

1. **Katarzyna Wróblewska**, „Niepowodzenia w uczeniu się matematyki młodzieży średnich szkół zawodowych”, Uniwersytet Gdański – 1976 r.
2. **Leonard Rojewski**, „Obiektywizacja oceniania wyników nauczania elektroniki”, Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie – 1977 r.

3. **Henryk Błażejowski**, „Pedagogiczne uwarunkowania powodzenia w studiach na kierunku wychowania technicznego”, Uniwersytet Gdański – 1978 r.
4. **Helena Bielecka**, „Niepowodzenia szkolne uczniów zasadniczych szkół zawodowych”, Uniwersytet Łódzki – 1978 r.
5. **Krystyna Bekker**, „Kształcenie ekonomiczne uczniów zasadniczych szkół zawodowych”, Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie – 1981 r.
6. **Jerzy Napiórkowski**, „Rola klas uzawodowionych w przygotowaniu uczniów do pracy zawodowej i dalszej nauki”, Uniwersytet Gdański – 1982 r.
7. **Franciszek Szlosek**, „Przygotowanie a praca nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych”, Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie – 1984 r.
8. **Marek Malysa**, „Dydaktyczne przyczyny niepowodzeń studentów w studiach technicznych”, Uniwersytet Gdański – 1984 r.
9. **Elżbieta Podoska-Filipowicz**, „Kształcenie pedagogów w Polsce na tle potrzeb społecznych”, Uniwersytet Gdański – 1985 r.
10. **Teresa Mielnik**, „Kultura pedagogiczna nauczycieli praktycznej nauki zawodu”, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – 1985 r.
11. **Ryszard Gerlach**, „Doskonalenie zawodowe pracujących we współczesnym zakładzie przemysłowym”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu – 1986 r.
12. **Irena Kropińska**, „Humanistyczne aspekty pracy pielęgniarek a ich przygotowanie zawodowe i struktura potrzeb”, Uniwersytet Gdański – 1987 r.
13. **Krystyna Kuligowska**, „Wychowanie przez pracę w przedszkolu”, Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie – 1988 r.
14. **Grzegorz Gaca**, „Skuteczność kształtowania umiejętności działania praktycznego uczniów klas I–III szkoły podstawowej”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy – 1990 r.
15. **Zenobia Szamotulska**, „Wychowanie przez pracę dzieci w wieku wczesnoszkolnym”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy – 1991 r.
16. **Andrzej Potoczek**, „Przygotowanie i doskonalenie zawodowe pracowników administracji publicznej”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy – 1994 r.
17. **Bożena Zając**, „Efektywność kształcenia praktycznego a rozwiązania organizacyjno-programowe w polskim szkolnictwie zawodowym”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy – 1994 r.
18. **Maria Jolanta Bąk**, „Uwarunkowania skuteczności działań edukacyjnych organizacji społecznych”, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy – 1996 r.
19. **Iwona Mandrzejewska**, „Działalność zawodoznawcza a świadomość wyboru kierunku dalszego kształcenia wśród uczniów szkół gimnazjalnych”, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 2005 r.

Aktualnie Jubilat jest promotorem kończącej pracy doktorskiej przez mgr. **Adama Gawrońskiego**.

Dzięki wysokiej pozycji naukowej, jaką osiągnął Profesor Zygmunt Wiatrowski w środowisku pedagogicznym, był powoływany do pełnienia różnych ról (głównie recenzenta) w procedowaniu postępowań habilitacyjnych oraz nadawaniu tytułu naukowego. Wśród osób, dla których Jubilat był recenzentem w postępowaniu habilita-

cyjnym, znaleźli się między innymi: Ryszard Gerlach, Robert Kowalski, Adam Solak, Urszula Jeruszka, Franciszek Szlosek.

W przypadku opinii o dorobku naukowym na tytuł profesora lista osób ocenianych przez Profesora Zygmunta Wiatrowskiego przedstawia się następująco:

- 1) prof. dr hab. Edmund Trempała – opinia dla kandydata do tytułu profesora zwyczajnego,
- 2) prof. dr hab. Andrzej Tchorzewski – opinia dla kandydata do stanowiska profesora zwyczajnego,
- 3) dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska – opinia dla kandydata do tytułu profesora nadzwyczajnego,
- 4) dr hab. inż. Stefan M. Kwiatkowski (z Warszawy) – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- 5) dr hab. Jadwiga Włodek-Chromowska (z Krakowa) – Uniwersytet Jagielloński,
- 6) dr hab. Ryszard Parzęcki (z Torunia) – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- 7) dr hab. Janina Elżbieta Karney (z Warszawy) – Uniwersytet Warszawski,
- 8) dr hab. Waldemar Furmanek (z Rzeszowa) – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
- 9) dr hab. Magdalena Piorunek (z Poznania) – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- 10) dr hab. Zdzisław Wołk (z Zielonej Góry) – Uniwersytet Wrocławski.

Jubilat brał także udział w postępowaniu prowadzącym do nadania tytułu doktora honoris causa następującym profesorom:

- 1) prof. zw. Tadeuszowi Nowackiemu w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – jako promotor,
- 2) prof. zw. Tadeuszowi Nowackiemu w Uniwersytecie Pedagogicznym im. P. Dragomanowa w Kijowie, Ukraina – jako laudator,
- 3) prof. Swenowi Erlanderowi (Szwecja) w Uniwersytecie Gdańskim – jako recenzent,
- 4) prof. Franciszkowi Szloskowi w Uniwersytecie Chmielnickim, Ukraina – jako recenzent z Polski.

O wysokiej pozycji Profesora Zygmunta Wiatrowskiego w świecie nauk społecznych i humanistycznych świadczy także Jego współpraca z najwybitniejszymi pedagogami, wśród których znaleźli się między innymi tacy polscy uczeni jak: Tadeusz Nowacki, Wincenty Okoń, Czesław Kupisiewicz, Tadeusz Lewowicki, Zbigniew Kweciński, Ludwik Bandura, Czesław Banach, Teresa Hejnicka-Bezwińska, Andrzej Radziejewicz-Winnicki, Stefan M. Kwiatkowski, Waldemar Furmanek i inni.

Podejmując próbę charakterystyki dokonań tak wielowymiarowej postaci, jakim jest bez wątpienia Profesor Zygmunt Wiatrowski, nie sposób jeszcze raz nie wspomnieć o roli, jaką Jubilat pełnił we wspomnianym już, legendarnym Ogólnopolskim Seminarium Pedagogiki Pracy. Gromadziło ono chętnych do podejmowania badań naukowych, a przyciągała ich przede wszystkim dobrze zorganizowana opieka naukowa. Odbywano zgrupowania wakacyjne 2–3-tygodniowo oraz 2–3 zebrania jednodniowe w ciągu roku akademickiego, a liczebność sięgała 100 osób. Uczestnictwo

w seminarium stanowiło cel dążeń wielu młodych naukowców. Profesor Zygmunt Wiatrowski przez wiele lat współkierował wraz z prof. T. Nowackim owym seminarium, dając się poznać jako doskonały organizator życia naukowego, aktywny uczestnik dyskusji plenarnych oraz kierownik grupy skupionej wokół badań nad nauczycielem szkoły zawodowej.

Stawianie wysokich wymagań, przede wszystkim w stosunku do siebie, ale także swoich uczniów, przyjaciół i współpracowników, piętnowanie łatwizny oraz przywiązywanie wagi do wartości etyczno-moralnych to ważne cechy Profesora. To dzięki nim, ale także ogromnej wiedzy, niezwykle pracowitości, wyjątkowym umiejętnościom organizacyjnym oraz pełnym oddaniu dla nauki i szkolnictwa stał się On liczącym się w kraju i za granicą reprezentantem nauk pedagogicznych. Wydaje się, że niezwykle trafnie postać Profesora określił w niniejszej książce aktualnie urzędujący Burmistrz Ciechocinka, Pan Leszek Dzierżewicz, który zwracając się do Jubilatę stwierdził: **„Pan Profesor jest tytanem pracy, uosobieniem rzetelności, odpowiedzialności i uczciwości. Mimo wysokiej pozycji w świecie nauki pozostał Pan Profesor otwarty na drugiego człowieka. Pelen ciepła i życzliwości, zrozumienia dla błędów młodego wieku stał się Pan Profesor autorytetem dla wielu roczników studentów, doktorantów i pracowników naukowych”**.

Nieprzypadkowo przytaczamy tutaj słowa Burmistrza Ciechocinka, bowiem Profesor po przejściu na emeryturę zamieszkał w Ciechocinku i podjął zatrudnienie w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku (obecna nazwa: Kujawska Wyższa Szkoła), wnosząc znaczący wkład w jej rozwój. Przez wiele lat Jubilat pełnił w tej uczelni funkcję Dyrektora Instytutu Pedagogiki, aktywnie angażując się także w działalność naukowo-badawczą. Był w tym czasie organizatorem kilku konferencji naukowych z udziałem gości zagranicznych, a w szczególności:

- w 2005 r. – *Pedagogika pracy i andragogika w konstelacji europejskiej i globalnej*,
- w 2007 r. – *Pedagogika pracy i andragogika z myślą o dorastaniu, dorosłości i starości człowieka w XXI wieku*,
- w 2010 r. – *Nauki pedagogiczne w perspektywie społeczeństwa wiedzy i pracy*.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną ściśle związaną z pracą w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku, ale także z działalnością naukową na rzecz samego miasta Włocławka Profesor Zygmunt Wiatrowski otrzymał między innymi następujące wyróżnienia:

- Członek Honorowy Włocławskiego Towarzystwa Naukowego,
- Profesor Honorowy Kujawskiej Wyższej Szkoły,
- Medal Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w uznaniu zasług dla województwa i jego mieszkańców.

W okresie 20 lat zamieszkania w Ciechocinku, w życiu społecznym i rodzinnym Profesora zaistniały niezwykle ważne dla Niego i Jego najbliższych zdarzenia.

W 2009 roku zmarł w wieku 56 lat syn Aleksander, a 7 lat później żona Helena, co poważnie odbiło się na stanie zdrowia Profesora i w jakimś stopniu obniżyło Jego aktywność zawodową i społeczną. Ostatnio jednak są także pozytywne zdarzenia

w życiu Jubilata, podsumowujące niejako 20-letni związek Profesora z Ciechocinkiem.

Otóż w uznaniu dotychczasowych działań i inicjatyw społecznych na rzecz Ciechocinka, Rada Miasta przyznała mu tytuł **Honorowego Obywatela Ciechocinka**, a także została podjęta inicjatywa nadania Profesorowi tytułu „**Gwiazda**” w Ciechockińskiej Alei Sław.

Wydaje się, że jest to inicjatywa, która w sposób godny, ale w pełni zasłużony, uhonoruje człowieka niezwykłego, oddanego nauce, edukacji i innym ludziom z najbliższego i dalszego otoczenia.

Zatem kończąc tę subiektywnie wybiórczą charakterystykę Jubilata, warto być może przytoczyć, co On sam pisze o swoim życiu:

„Mam świadomość, iż w swoim długim życiu, często nasyconym przeróżnymi niepowodzeniami, zrobiłem wiele; uzyskałem pozycję w oświacie, w nauce i w społeczeństwie, o której nikt w mojej małomiasteczkowej i licznej rodzinie nie był w stanie nawet pomyśleć. Uzyskałem liczący się w kraju, a także w niektórych krajach europejskich, dorobek naukowy sytuujący mnie w gronie osób wyróżnianych. Jestem najbardziej zadowolony z tego, że moja wielostronna aktywność w całym moim barwnym życiu służy dobrze społeczeństwu, a nade wszystko edukacji i nauce, nie tylko w Polsce.”